

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E35	11 ก.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น กรอบจริยธรรมนักการเมือง	กรอบจริยธรรมนักการเมือง: การศึกษาเชิงวิชาการด้านความมั่นคงและธรรมาภิบาล	
ประเด็นสำคัญ	- บทวิเคราะห์เชิงทฤษฎีเพื่อพัฒนาระบบการเมืองไทย - แนวคิดทฤษฎีเรื่องจริยธรรมนักการเมืองในมิติความมั่นคง - กรอบกฎหมายและมาตรฐานทางจริยธรรม - การศึกษาความขัดแย้งในทางทฤษฎี - ผลกระทบต่อความมั่นคงในมิติต่างๆ - แนวทางการพัฒนาเชิงนโยบาย - กรณีศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน	

บทวิเคราะห์เชิงทฤษฎีเพื่อพัฒนาระบบการเมืองไทย

จริยธรรมนักการเมืองในบริบทของความมั่นคงแห่งรัฐเป็นประเด็นที่มีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน เมื่อสังคมไทยและสังคมโลกต่างเผชิญกับความท้าทายในการสร้างระบบการเมืองที่มีธรรมาภิบาล และได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน บทความนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกรอบกฎหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญกับค่านิยมทางศีลธรรมของสังคม รวมทั้งศึกษากลไกการประเมินและผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในมิติต่างๆ เพื่อเป็นแนวคิดสำหรับการพัฒนาระบบการเมืองไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

แนวคิดทฤษฎีเรื่องจริยธรรมนักการเมืองในมิติความมั่นคง

จริยธรรมนักการเมืองในทางวิชาการสามารถมองได้หลายมิติ โดยเฉพาะในแง่ของความมั่นคงแห่งรัฐซึ่งครอบคลุมการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง การสร้างความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย และการป้องกันการเสื่อมถอยของสถาบันต่าง ๆ หลักการสำคัญในการศึกษา

จริยธรรมนักการเมืองประกอบด้วย การศึกษาความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ การรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบาย การรักษาความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ และการยึดมั่นใน หลักนิติธรรมอย่างเสมอภาค การศึกษาในมิตินี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงความสำคัญของการมีมาตรฐานทางจริยธรรมที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับระบบการเมืองประชาธิปไตย

กรอบกฎหมายและมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรฐานตามเอกสารรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางรากฐานสำคัญสำหรับ**มาตรฐานทางจริยธรรม** ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในหมวด 15 ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยยึดหลักการสำคัญสามประการ คือ **ความซื่อสัตย์สุจริต** **ความโปร่งใส** และ**ความรับผิดชอบ** หลักการเหล่านี้ มุ่งให้ผู้ดำรงตำแหน่ง

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

ในทางปฏิบัติ รัฐธรรมนูญได้กำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ การบังคับให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว และการจำกัดการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด มาตรฐานเหล่านี้ สะท้อนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการสร้างธรรมาภิบาล โดยมุ่งหวังให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นแบบอย่างที่ดีและ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในระบบการเมืองการปกครองของประเทศโดยมุ่งเน้นการป้องกัน การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การรักษาความโปร่งใสในการดำเนินงาน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรอบดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินพฤติกรรมของนักการเมือง รวมทั้งกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับการบังคับใช้ ซึ่งเป็นการสร้างความชัดเจนและความเป็นธรรมในระบบการเมือง

ค่านิยมทางศีลธรรมของสังคมไทย สังคมไทยมีรากฐานทางศีลธรรมที่หลากหลายซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังในพฤติกรรมของนักการเมือง ค่านิยมเหล่านี้มาจากหลายแหล่ง ได้แก่ คำสอนทางพุทธศาสนา ที่เน้นการไม่เบียดเบียนและการทำความดี วัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพและการรักษาศักดิ์ศรี ค่านิยมสังคมที่ให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ค่านิยมเหล่านี้ สร้างความคาดหวังของสังคมต่อนักการเมืองที่อาจแตกต่างจากกรอบกฎหมายที่เป็นทางการ ทำให้เกิดความท้าทายในการสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นนิติธรรมกับความเป็นธรรมในสายตาของประชาชน

การศึกษาความขัดแย้งในทางทฤษฎี

แนวคิดเรื่องช่องว่างระหว่างกฎหมายกับค่านิยม ในทางวิชาการ ความขัดแย้งระหว่างกรอบกฎหมายกับค่านิยมสังคมเป็นปรากฏการณ์ที่พบได้ในหลายสังคม การศึกษาปรากฏการณ์นี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงความซับซ้อนของการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมประชาธิปไตย ประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ สถานการณ์ที่การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดอาจไม่ตอบสนองความคาดหวังของสังคม หรือในทางกลับกัน ความคาดหวังของสังคมอาจสูงเกินกว่าที่กรอบกฎหมายจะรองรับได้ ความไม่สอดคล้องนี้สร้างความท้าทายในการประเมินและการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม

ผลกระทบต่อความมั่นคงในมิติต่าง ๆ

จากการศึกษาผลกระทบแสดงให้เห็นว่าความไม่สอดคล้องระหว่างกรอบกฎหมายกับค่านิยมสังคมส่งผลต่อความมั่นคงของรัฐในหลายมิติ ประกอบด้วย **มิติทางการเมือง** การขาดความชัดเจนในมาตรฐานอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการเมือง อาจเกิดความแตกแยกในความคิดเห็น และอาจส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลในระยะยาว **มิติทางเศรษฐกิจ** ความไม่แน่นอนในเรื่องธรรมาภิบาล รวมถึงส่งผลต่อความเชื่อมั่นของ

นักลงทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว และ **มิติทางสังคม** การขาดแบบอย่างที่ดีจากผู้นำอาจส่งผลต่อการเสื่อมถอยของค่านิยมในสังคม และสร้างความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

กลไกการประเมินและการตัดสิน

ระบบสถาบันตรวจสอบ ระบบตุลาการและองค์กรอิสระต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญในการประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ตีความและตัดสินในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองสูงสุดดูแลเรื่องการใช้อำนาจของรัฐ และศาลยุติธรรมจัดการกับคดีทางอาญาและแพ่ง องค์กรอิสระต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ล้วนมีบทบาทในการตรวจสอบและประเมินพฤติกรรมของนักการเมือง

บทบาทของสังคมและสื่อ สื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังและสร้างความตระหนักรู้ให้กับสาธารณชน ประชาชนเองก็มีบทบาทผ่านกระบวนการประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งและการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะ

ข้อท้าทายในกระบวนการประเมิน กระบวนการประเมินและตัดสินเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ได้แก่ ความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม ความซับซ้อนของกฎหมายที่อาจทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ยาก ความไม่สอดคล้องในมาตรฐานการตัดสินระหว่างสถาบันต่าง ๆ และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว

ผลกระทบในระยะสั้น ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะสั้นรวมถึง ความไม่แน่นอนทางการเมืองที่อาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายของรัฐ การสูญเสียความเชื่อมั่นจากนานาชาติซึ่งอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีโลก

ผลกระทบในระยะยาว ปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลต่อความมั่นคงของสถาบันประชาธิปไตย เมื่อประชาชนสูญเสียความเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง อาจส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเมื่อการขาดธรรมาภิบาลส่งผลต่อการลงทุนและการพัฒนา ส่งผลต่อความยั่งยืนของสังคมเมื่อค่านิยมที่ดีเสื่อมถอย และส่งผลต่อคนรุ่นต่อไป และอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านมาตรฐานสากลด้านธรรมาภิบาล

สถานการณ์ปัจจุบัน กรณีศึกษาจริยธรรมนักการเมืองไทย ปี 2568

รัฐบาลปัจจุบันและประเด็นจริยธรรม นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันได้รับการเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 31 ด้วยคะแนนเห็นชอบ 319 เสียง ไม่เห็นชอบ 145 เสียง งดออกเสียง 27 เสียง เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2567 การขึ้นดำรงตำแหน่งของรัฐบาลปัจจุบันนับเป็นการทดสอบกรอบจริยธรรมนักการเมืองในทางปฏิบัติอย่างชัดเจน

ประเด็นการสื่อสารกับผู้นำต่างประเทศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีมติเอกฉันท์ให้รับตรวจสอบเบื้องต้น กรณีผู้บริหารประเทศ กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน จริยธรรมอย่างร้ายแรง กรณีมีการเผยแพร่คลิปเสียงสนทนาระหว่างผู้บริหารประเทศ กับ ผู้นำของประเทศเพื่อน บ้าน เกี่ยวกับความขัดแย้งตามแนวชายแดน กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของการประเมินจริยธรรมในยุค ดิจิทัล ที่การสื่อสารส่วนตัวอาจกลายเป็นประเด็นสาธารณะและส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้นำ **การยุติการ ปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว** ผู้บริหารประเทศ ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุติการปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีชั่วคราว สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลในระบบการเมืองไทย แต่ก็เป็นการ ทดสอบความมั่นคงของระบบการเมืองในเวลาเดียวกัน

ความท้าทายในยุคปัจจุบัน

การเมืองแบบใหม่และสื่อสังคม การเมืองไทยปี 2025 ถูกมองว่าเป็นช่วง ที่ "นิ่งๆ ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น" ตามการประเมินของนักวิเคราะห์การเมือง แต่ความสงบภายนอกก็กลับซ่อนความซับซ้อนของปัญหาที่ต้องเผชิญ **ความคาดหวังของสังคม** สังคมไทยมีความคาดหวังสูงต่อมาตรฐาน จริยธรรมของนักการเมือง โดยเฉพาะในยุคที่ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงได้ง่าย

และการติดตามตรวจสอบเป็นไปอย่างต่อเนื่อง **ผลกระทบต่อนานาชาติ** ประเด็นจริยธรรมของนักการเมืองไทยส่ง ผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีโลก และความสัมพันธ์ทางการทูต

บทเรียนจากสถานการณ์ปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึง

ความสำคัญของความโปร่งใส การปกปิดหรือการไม่เปิดเผยข้อมูลอาจสร้างความสงสัยและเสียหาย มากกว่าการเปิดเผยความจริง **บทบาทของเทคโนโลยี** ในยุคดิจิทัล การสื่อสารทุกรูปแบบอาจกลายเป็นข้อมูล สาธารณะ ทำให้นักการเมืองต้องระมัดระวังมากขึ้น **การทำงานของกลไกตรวจสอบ** ระบบตรวจสอบและถ่วงดุล ยังคงทำงานได้ แต่ต้องมีการปรับปรุงให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น **ความเชื่อมั่นของประชาชน** การ สูญเสียความเชื่อมั่นสามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว แต่การสร้างกลับคืนต้องใช้เวลา

แนวทางการพัฒนาเชิงนโยบาย

การพัฒนากรอบกฎหมาย การปรับปรุงกรอบกฎหมายให้มีความชัดเจนและครอบคลุมพื้นที่ที่อาจเกิด ความคลุมเครือ การสร้างกลไกการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม และการกำหนดมาตรฐานที่สอดคล้อง กับมาตรฐานสากลแต่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

การเสริมสร้างระบบตรวจสอบ การพัฒนาความเป็นอิสระและประสิทธิภาพขององค์กรตรวจสอบ การ นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กระบวนการตรวจสอบอย่างสร้างสรรค์

การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและสังคม การส่งเสริมการศึกษาด้านจริยธรรมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง การ เมือง การสร้างแบบอย่างที่ดีในระดับผู้นำ และการส่งเสริมค่านิยมที่เหมาะสมในสังคมผ่านการศึกษาและ กิจกรรมสาธารณะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากสถานการณ์ปัจจุบัน ประกอบด้วย

การพัฒนากระบวนการสื่อสารในภาวะวิกฤต สร้างกลไกการสื่อสารที่รวดเร็วและโปร่งใสเมื่อเกิดประเด็นที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือ การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม เร่งรัดกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมให้รวดเร็วขึ้น โดยไม่สูญเสียความถูกต้องและเป็นธรรม การศึกษาด้านจริยธรรมดิจิทัล พัฒนาหลักสูตรและแนวทางปฏิบัติสำหรับนักการเมืองในยุคดิจิทัล และการสร้างมาตรฐานการสื่อสารระหว่างประเทศ กำหนดแนวทางการสื่อสารกับผู้นำต่างประเทศให้เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

กรอบจริยธรรมนักการเมืองในมิติความมั่นคงแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาและความจำเป็นในการหาแนวทางแก้ไขที่ครอบคลุม การสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นนิติธรรมกับค่านิยมทางศีลธรรมของสังคมเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สถานการณ์ปัจจุบันของการเมืองไทยสะท้อนให้เห็นว่าทฤษฎีและหลักการที่นำเสนอในบทความนี้มีความเกี่ยวข้องและสำคัญต่อการพัฒนาระบบการเมืองไทยอย่างยิ่ง ความท้าทายที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นปัญหาของระบบที่ต้องการการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นการสร้างระบบที่ทั้งครอบคลุมและค่านิยมสังคมสามารถเสริมกันในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมที่สูงและเป็นที่ยอมรับ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของระบบประชาธิปไตยไทยในอนาคต

การตอบคำถามว่าสิ่งใดเป็นมาตรฐานที่เหมาะสมจึงต้องเป็นผลจากกระบวนการที่มีการศึกษา การอภิปราย และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยมีการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสมระหว่างสถาบันต่างๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะกลไกเหล่านี้เป็นกระบวนการ “นิติรัฐ - นิติธรรม” ที่ได้ถูกกำหนดไว้แล้วสำหรับทุกคน ไม่ใช่ “นิติสงคราม” อย่างที่นักการเมืองพยายามบิดเบือน เพราะ “ถ้าไม่ได้กระทำผิดจะต้องกลัวอะไร”

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.ทก.กม.สมย.วทบ.

อ้างอิง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา; 2560.
2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา. 2561;135(46 ก):1-56.
3. นิติกรรม สมบูรณ์แก้ว. จริยธรรมนักการเมืองในระบบประชาธิปไตย. วารสารรัฐศาสตร์. 2566;45(2):123-145.
4. การเมืองใสสะอาด. ธรรมาภิบาลและความมั่นคงของรัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2567.
5. ประชาธิปไตย เปิดใส. การตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจในระบบการเมืองไทย. วารสารวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์. 2567;28(1):67-89.

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้ โดยการสแกน QR Code

